

G CONSELLERIA
O PRESIDÈNCIA
I INSTITUT
B BALEAR DONA
/

Exp.: IBD 40/2020 IG
Document: ofici
Emissor: IBD/MDF
Sol·licitant: Conselleria d'Educació,
Universitat i Recerca

DG DE PLANIFICACIÓ, ORDENACIÓ
I CENTRES.

ENTRADA

DATA 28 ABR. 2020
Núm. REG. 548

Servei d'Ordenació Educativa
Direcció General de Planificació, Ordenació i Centres
C/ del Ter, 16
Pastors (Polígon Son Fuster, 4ª planta)
07009 Palma
Illes Balears

Assumpte: tramesa d'informe d'impacte de gènere del Projecte de decret pel qual es regulen els ensenyaments a distància i semipresencials i l'estructura, organització i funcionament de l'Institut d'Ensenyaments a Distància de les Illes Balears (IEDIB)

Us tramet, adjunt, l'informe sobre l'impacte de gènere del Projecte de decret pel qual es regulen els ensenyaments a distància i semipresencials i l'estructura, organització i funcionament de l'Institut d'Ensenyaments a Distància de les Illes Balears (IEDIB), sol·licitat des del Servei d'Ordenació Educativa en data 17 de gener de 2020 (registre d'entrada de l'IBD L51E244), d'acord a la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

Pregam se'ns remeti la redacció definitiva de la norma, d'acord als articles 5.4 i 10.1 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol.

Palma, 16 d'abril de 2020

La directora de l'Institut Balear de la Dona

GOVERN DE LES ILLES BALEARS
C. Educación, Universidad e Investigación -Of. Principal
L13E19496/2020
27/04/2020 13:02:21

G CONSELLERIA
O PRESIDÈNCIA
I INSTITUT
B BALEAR DONA
/

Exp.: IBD 40/2020 IG
Document: informe d'impacte de gènere
Emissor: IBD/MQT
Sol·licitant: Conselleria d'Educació,
Universitat i Recerca

Informe sobre l'impacte de gènere del Projecte de decret pel qual es regulen els ensenyaments a distància i semipresencials i l'estructura, organització i funcionament de l'Institut d'Ensenyaments a Distància de les Illes Balears (IEDIB)

En data 17 de març de 2020 (RE de l'IBD L51E244), des del Servei d'Ordenació Educativa es va sol·licitar a l'Institut Balear de la Dona l'informe sobre l'impacte de gènere del Projecte de decret pel qual es regulen els ensenyaments a distància i semipresencials i l'estructura, organització i funcionament de l'Institut d'Ensenyaments a Distància de les Illes Balears (IEDIB); en virtut d'aquesta sol·licitud s'emet aquest informe, d'acord amb la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

1. Revisió del llenguatge

Pel que fa a la utilització del llenguatge, d'acord amb les indicacions de les resolucions 14.1 de 1987 i 109 de 1989 de la UNESCO; la Recomanació núm. R(90) 4 de 1990 del Consell d'Europa; la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes (article 14.11 sobre la implantació d'un llenguatge no sexista a l'àmbit administratiu com a criteri d'actuació general dels poders públics), i la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, (estableix com a principi general en l'article 3 lletra m) "L'adopció de les mesures necessàries per fer un ús no sexista del llenguatge i, en tot cas, per evitar la invisibilitat de les dones per mitjà del llenguatge") mitjançant un genèric que

inclogui els dos sexes, la inclusió de la forma femenina o un altre recurs, encara que es fan les següents recomanacions:

- Es recomana substituir «els alumnes» per «l'alumnat» o «els i les alumnes»
- Es recomana substituir «els professors» per «el professorat» o «els professors i professores»
- Es recomana substituir «el docent» per «professorat», «cos docent» o «el o la docent»
- Es recomana substituir «el tutor» per «el tutor o tutora»
- Es recomana substituir «alumne» per «alumne o alumna» o «alumne/a»
- Es recomana substituir «professor» per «professorat», sempre que sigui adient o «professor o professora» o «professor/a»
- Es recomana substituir «funcionaris» per «funcionariat»
- Es recomana substituir «el director» per «el director o directora»
- Es recomana substituir «el cap» per «el o la cap»
- Es recomana substituir «un representant» per «una persona en representació»
- Es recomana substituir «el secretari» per «el secretari o secretària»
- Es recomana substituir «el coordinador» per «el coordinador/a»
- Es recomana substituir «els coordinadors» per «els coordinadors/es»
- Es recomana substituir «els caps» per «els i les caps»
- S'inclou una disposició final, que diu que «*les formes masculines usades com a genèric que apareixen a la normal, s'han d'entendre referides també al femení corresponent*»; consideram que aquest clàusula no és d'acord a les polítiques d'igualtat, ja que invisibilitza a les dones. Per tant s'hauria de fer un ús no sexista i inclusiu del text, i eliminar aquesta clàusula.

Cal reflectir la presència de les dones en els texts que es redacten. Per això, en la mesura que sigui possible, cal evitar l'ús del masculí com a genèric, especialment quan es refereix a persones físiques.

El llenguatge té un paper fonamental en la formació de la identitat social de les persones i és l'element que més influeix en la formació del pensament de la societat. Una de les manifestacions més notables de la desigualtat existent entre dones i homes es la invisibilització, l'ocultació de les dones en el llenguatge, així com la seva representació mitjançant imatges sexistes o discriminatòries. Els usos sexistes del llenguatge invisibilitzen les dones i impedeixen veure el que s'amaga darrere les paraules.

És correcte utilitzar les formes femenines o masculines en el càrrecs quan sabem si la persona és dona o home. Encara així, si es tracta d'un text que pot tenir validesa en el temps més enllà de la titularitat del càrrec, podem referir-nos a

aquest càrrec amb el nom de l'organisme o la unitat administrativa corresponent. En qualsevol cas s'ha de seguir un únic criteri dins el mateix text.

2. Revisió del contingut

2.1. Consideracions jurídiques

Entre d'altres:

1. Convenció sobre l'eliminació de totes las formes de discriminació contra la dona, aprovada por l'Assemblea General de Nacions Unides en desembre de 1979 i ratificada per Espanya.
2. En els articles 2 i 3 del Tractat de la Comunitat Europea es formalitza el compromís d'integració en l'àmbit europeu de l'anomenada *transversalització de gènere*, en establir explícitament que "la Comunitat s'ha de fixar l'objectiu d'eliminar les desigualtats entre l'home i la dona i promoure'n la igualtat", entre les tasques i els objectius de la Comunitat.
3. Els articles 21 i 23 de la Carta de Drets Fonamentals.
4. La Comunicació de la Comissió Europea COM (96) 67 final, de 21 de febrer de 1996, disposa que s'ha d'integrar la igualtat d'oportunitats entre homes i dones en el conjunt de les polítiques i les accions comunitàries.
5. L'article 14 de la Constitució espanyola assenyala el dret a la igualtat i a la no discriminació per raó de sexe. A més, l'article 9.2 estableix l'obligació dels poders públics de "promoure les condicions per a que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en que s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social".
6. La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.
7. L'article 17.2 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears disposa:

"Les administracions públiques, segons la Carta de Drets Socials, vetllaran en tot cas perquè les dones i els homes puguin participar plenament en la vida laboral, social, familiar i política sense discriminació de cap tipus, i garantiran que ho facin en igualtat de condicions. A aquests efectes es garantirà la conciliació de la vida familiar i laboral."

8. La Llei 5/2000, de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona.
9. La Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

2.2. Anàlisi contextual

Constitueix l'objecte de la norma que s'està informant, regular els ensenyaments a distància i semipresencials i l'estructura, organització i funcionament de l'Institut d'Ensenyaments a distància de les Illes Balears (IEDIB), establir els termes en que s'ha de desenvolupar la seva autonomia organització i pedagògica i de gestió econòmica, així com la seva avaluació.

A l'IEDIB li és d'aplicació tota la normativa general vigent per als ensenyants que s'hi imparteixen, tenint en compte les seves especificitats.

El reconeixement del paper crucial que l'educació pot i ha d'exercir en la superació del sexisme i la violència de gènere és avui generalitzat en la nostra societat, que sol destacar la necessitat del canvi generacional des de l'educació com l'eina fonamental per superar aquests problemes. Però portar a la pràctica aquest principi és més difícil del que se sol suposar. No n'hi ha prou amb que el centre no sigui sexista, sinó que exigeix contrarestar influències que procedeixen de la resta de la societat, eradicant un model ancestral de relació, basat en el domini i la submissió, que tendeix a reproduir d'una generació a la següent a través de mecanismes fortament arrelats.

El terme coeducació, planteja com objectiu la desaparició progressiva dels mecanismes discriminatoris, no tan sols en l'estructura formal de les Institucions educatives si no també en la ideologia i en les pràctiques educatives. El sistema educatiu inclourà, dins dels seus principis de qualitat, l'eliminació dels obstacles que dificulten la igualtat efectiva entre dones i homes i el foment de la igualtat plena.

En la norma es recull que l'IEDIB i els centres col·laboradors han d'adaptar-se al que estableix el capítol I del títol IV de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, així com a l'article 12 de la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per eradicar l'LGTBI fòbia.

2.3. Anàlisi sobre la pertinència o no-pertinència

La Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març per la igualtat efectiva de dones i homes estableix al seu article 1 *"Las mujeres y los hombres son iguales en dignidad humana, e iguales en derechos y deberes. Esta Ley tiene por objeto hacer efectivo el derecho de igualdad de trato y de oportunidades entre mujeres y hombres, en particular mediante la eliminación de la discriminación de la mujer, sea cual fuere su*

circunstancia o condició, en qualsevol dels àmbits de la vida y, singularment, en les esferes política, civil, laboral, econòmica, social y cultural para, en el desenvolupament de los artículos 9.2 y 14 de la Constitución, alcanzar una sociedad más democrática, más justa y más solidaria”.

En el seu article 15 recull la transversalitat del principi d'igualtat entre homes i dones: “Las Administraciones públicas lo integrarán, de forma activa, en la adopción y ejecución de sus disposiciones normativas, en la definición y presupuestación de políticas públicas en todos los ámbitos y en el desarrollo del conjunto de todas sus actividades”.

Article 27 Currículum 1. En les diferents etapes educatives, en el disseny i el desenvolupament curricular de les àrees de coneixement i disciplines s'hi han d'integrar els objectius següents: a) Eliminar els prejudicis, els estereotips i els rols segons el sexe, per l'orientació sexual o per la identitat sexual construïts segons els patrons socioculturals de conducta assignats a dones i homes, amb la finalitat de garantir, tant a les alumnes com als alumnes, possibilitats de desenvolupament personal integral. b) Integrar el saber de les dones i la seva contribució social i històrica al desenvolupament de la humanitat, i revisar i, si escau, corregir els continguts que s'imparteixen. c) Incorporar coneixements necessaris perquè les i els alumnes es facin càrrec de les seves actuals i futures necessitats i responsabilitats relacionades amb les tasques domèstiques i d'atenció de les persones. d) Capacitar les i els alumnes perquè l'elecció de les opcions acadèmiques sigui lliure i sense condicionaments basats en el sexe. e) Prevenir la violència masclista, mitjançant l'aprenentatge de mètodes no violents per resoldre conflictes i de models de convivència basats en la diversitat i en el respecte a la igualtat de drets i oportunitats de dones i homes. f) Eliminar en la formació professional els prejudicis, els estereotips i els rols segons el sexe amb la finalitat de garantir que no es produeixi la segregació horitzontal per evitar futures repercussions en la vida professional i laboral. g) Incloure el tractament de la vida afectiva i sexual amb la finalitat de garantir una formació integral, per prevenir, entre d'altres, conductes violentes, evitar embarassos no desitjats i evitar també la discriminació per orientació sexual. 2. L'administració educativa ha de traslladar al personal docent, a les empreses editorials i als consells escolars les instruccions necessàries

<http://www.caib.es/eboibfront/pdf/ca/2016/99/957418> Núm. 99 4 d'agost de 2016 Fascicle 122 - Sec. I. - Pàg. 24405 <http://boib.caib.es> D.L.: PM 469-1983 - ISSN: 2254-1233 per fer efectiu el que preceptua aquesta llei en el currículum educatiu, en el marc de les seves competències. 3. L'administració educativa, a través de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar de les Illes Balears, o de l'organisme amb les mateixes competències, ha d'analitzar la importància que té el fenomen de l'ús de les tecnologies i xarxes socials com a eina per exercir la violència masclista, amb l'objectiu de dissenyar actuacions específiques per combatre'l. Article 28 Materials didàctics 1. En tots els centres educatius de les Illes Balears, públics, concertats i privats, no es

poden elaborar, difondre i utilitzar materials didàctics que presentin les persones com a inferiors o superiors en dignitat segons el sexe, per orientació sexual o identitat sexual, o com a objectes sexuals, ni els que justifiquin o banalitzin la violència masclista, o hi incitin. Aquestes consideracions s'han d'aplicar als materials didàctics en qualsevol tipus de suport, inclosos els objectes digitals. 2. Els llibres de text i els materials, en qualsevol suport, dels centres educatius de les Illes Balears han de respectar les normes esmentades en el punt anterior, han de fer un ús no sexista del llenguatge, han d'evitar la invisibilització de les dones per mitjà del llenguatge i han de garantir en les imatges o les representacions la presència equilibrada i no estereotipada de dones i homes.

Article 30 Formació 1. L'administració educativa ha d'adoptar les mesures necessàries per incloure en els plans de formació del professorat una preparació específica en matèria d'igualtat d'oportunitats de dones i homes, coeducació, violència masclista i educació afectiva i sexual. 2. L'oferta de formació permanent adreçada al professorat, a més d'integrar la filosofia de la coeducació, ha d'incloure entre les temàtiques adreçades a la formació en centres les relacionades amb la història de les dones i la prevenció, la detecció i les formes d'actuació davant la violència en l'àmbit escolar.

La Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, recull en el seu article 4:

- «1. El Govern de les Illes Balears ha de garantir la representació equilibrada de dones i homes en el nomenament de les persones titulars dels òrgans directius de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i dels ens que n'integren el sector públic instrumental, en conjunt, la designació dels quals li correspongui.*
- 2. Tots els tribunals i òrgans de selecció del personal de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i dels ens que n'integren el sector públic instrumental, i també les comissions de valoració de mèrits per a la provisió de llocs de treball, han de respectar el principi de representació equilibrada de dones i homes, excepte per raons fonamentades i objectives degudament motivades.*
- 3. L'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i els ens que n'integren el sector públic instrumental han de designar les persones que els representin en òrgans col·legiats d'acord amb el principi de presència equilibrada de dones i homes, excepte per raons fonamentades i objectives degudament motivades. Aquest principi regeix també en els nomenaments que els correspongui efectuar en els consells d'administració o en altres òrgans col·legiats superiors de direcció dels ens en què participin.*
- 4. Els consells insulars i les entitats locals de les Illes Balears, i també els organismes que hi estan vinculats o que en depenen, en l'exercici de les competències respectives, han de respondre també al principi de presència equilibrada de dones i homes en el nomenament, en conjunt, dels titulars dels òrgans directius que els correspongui designar. També s'han d'ajustar al principi de composició equilibrada d'ambdós sexes*

en la conformació dels tribunals i els òrgans de selecció de personal i en les comissions de valoració de llocs de treball que els competeixin.

5. Les administracions autonòmica, insular i local promouran la presència de les dones en una proporció equilibrada en els òrgans de direcció i decisió en els àmbits social, polític, econòmic, educatiu, de la salut, cultural i esportiu, entre d'altres.

6. Als efectes d'aquesta llei, s'entén per representació equilibrada la presència de dones i homes de manera que cap sexe no superi el 60% del conjunt de persones a què es refereix ni sigui inferior al 40%.»

Una vegada analitzada la norma, es realitzen les següents recomanacions per tal de donar compliment a les polítiques d'igualtat i la consecució d'una igualtat real entre dones i homes.

3. Propostes de millora i recomanacions

Sense perjudici d'altres mesures que es considerin oportunes, es recomana que en la redacció de la norma s'introdueixi:

a) Incloure les recomanacions de l'apartat 1 d'aquest informe pel que fa al llenguatge emprat en la proposta normativa.

b) S'ha d'eliminar la clàusula incorporada com disposició addicional primera, que estableix que les formes masculines s'entendran com un genèric, ja que no és d'acord a les polítiques d'igualtat i invisibilitza a les dones.

c) Incloure en la redacció de la norma, l'obligació d'una composició equilibrada de nins i nines i adolescents per tal de donar compliment a l'article 4 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

4. Sol·licitud informació

D'acord el que estableix l'article 5.4 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes: «De conformitat amb l'informe d'avaluació d'impacte de gènere, el projecte normatiu ha de respectar la igualtat de sexes mitjançant la reducció o l'eliminació de les desigualtats detectades i ha d'incloure les mesures adreçades a neutralitzar-ne el possible impacte negatiu en la situació de les dones i els homes considerats com a col·lectiu.»

D'acord el que estableix l'article 10.1 «el Govern de les Illes Balears, l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i l'Institut Balear de la Dona han de

vetlar per garantir la coordinació i la integració adequades de les accions en matèria d'igualtat de dones i homes, i han d'adoptar les mesures necessàries respecte d'això.»

Es sol·licita que se'ns remeti una còpia de la redacció definitiva de la norma, per comprovar la inclusió de mesures i accions que contribueixin a la consecució de la igualtat d'oportunitats real entre dones i homes.

Aquest és el criteri de la tècnica que subscriu, sotmès no obstant a qualsevol altre millor fonamentat.

Palma, 16 d'abril de 2020

La tècnica

/